

Mijn Polikliniek

2012

Nieuws en informatie over de afdeling **Levensoriëntatie en Geestelijke Verzorging**

Pag. 2

Vijf vragen aan de geestelijk verzorgers

Pag. 4

Als het lijden te zwaar wordt...

Pag. 6

Een emotioneel ritueel

**Albert
Schweitzer**
ziekenhuis

Net dat beetje éxtra zorg

In het ziekenhuis ligt u niet voor uw plezier. Meestal is er sprake van lichamelijk ongemak. Daarnaast kunt u zich onzeker, somber of eenzaam voelen. Niet op zo'n manier dat er een psycholoog aan te pas moet komen, maar meer omdat u een luisterend oor mist. Dan kunt u vragen naar een van de drie geestelijk verzorgers van het Albert Schweitzer ziekenhuis.

Zij behandelen niet, maar begeleiden. Ze lopen zogezegd 'een stukje met u mee'. De geestelijk verzorgers hebben veel kennis en ervaring op het gebied van omgaan met ziekte en levensvragen. Ook kennen zij de kwetsbaarheid van een patiënt en de twijfels waar hij of zij mee worstelt. Zoals: Waarom ben ik in deze situatie beland? Waarom ik? Hoe kan ik omgaan met onzekerheid, of met slecht nieuws? Hoe moet het verder met mij?

Onbevangen

De gesprekken verlopen open, onbevangen en zonder oordeel. Een behandelplan is er niet. Soms is één gesprek voldoende, soms blijft de geestelijk verzorger langere tijd betrokken bij de patiënt.

De geestelijk verzorgers zijn er voor u. Voor net dat beetje extra zorg. In deze krant stellen zij zichzelf en hun werkzaamheden uitgebreid aan u voor.

Wat patiënten zeiden over de geestelijke verzorging...

- "Zij nam echt de tijd voor me."
- "Het zijn zelf ook gewone mensen!"
- "Ik zat alles in m'n eentje te verwerken, maar dat hoefde helemaal niet."
- "Geen moment heb ik me geschaamd voor wat ik vertelde. Er was geen oordeel."
- "De hulp van de geestelijk verzorger maakte mijn behandeling compleet."

V.l.n.r. Martie Ottens, Ard Volkers en Bert van den Ende.

Vijf vragen aan de geestelijk verzorgers

Bent u religieus?

"Wij zijn een protestants-christelijke predikant, een Rooms-katholiek pastor en een humanistisch verzorger. Samen weten wij veel van geloof en levensbeschouwing. We spreken de bijbehorende 'taal' als dat nodig is. Maar als u zelf geen geloof heeft, hoeft dit onderwerp niet aan bod te komen. Wij zijn op de eerste plaats mensen, die benieuwd zijn naar uw verhaal. In dat verhaal kan religie een plek krijgen, maar het is geen voorwaarde en meestal gebeurt het niet."

Waar mag het gesprek over gaan?

"Dat maakt niets uit. Het hoeft niet 'zwaar' te zijn. Een alledaags gesprek kan na een tijdje heel diep gaan. Een diep gesprek kan alledaags eindigen. Soms lukt het niet om de eerste keer al tot de kern door te dringen. Het enige wat ertoe doet, is dat u behoefte heeft om te praten. Ook als u zelf misschien nog niet precies weet waarom."

Een 1-op-1-gesprek in het Stiltecentrum

Kan ik vrijuit spreken?

"Absoluut! Net als artsen en verpleegkundigen, zullen ook de geestelijk verzorgers nooit iets aan een ander vertellen wat ze van u in vertrouwen gehoord hebben. Eventueel zoeken we een rustige plek op, waar niemand anders is. Wel kunnen wij - altijd in overleg met u - met de dokter of verpleging praten over hoe het met u gaat en waar u behoefte aan heeft. Zo helpen de hulpverleners elkaar, om u de meest complete zorg te kunnen geven."

Hoe kom ik in contact met jullie?

"Bent u opgenomen in het ziekenhuis, dan kunt u de verpleegkundigen vragen of zij contact willen leggen met ons. Wordt u behandeld in de polikliniek, vraag het dan aan uw arts of de assistente. Wij maken dan een afspraak met u. Lukt dit niet, om welke reden dan ook, dan mag u altijd zelf contact met ons (laten opnemen via telefoon (078) 654 2835 (Martie Ottens), (078) 652 3299 (Ard Volkers) of (078) 654 2580 (Bert van den Ende)."

Mag ik mijn eigen vertrouwenspersoon of geestelijk verzorger laten komen?

"Zeker. Het staat iedereen vrij om iemand uit te nodigen die geestelijke bijstand kan geven: of dit nu een goede bekende is, of een voorganger uit uw geloofsgemeenschap. Binnen ons team is op dit moment geen verzorger met een islamitische achtergrond. Is dit uw geloof, dan kunnen wij een imam laten komen, met wie we goed contact hebben. Ook uw eigen imam is vanzelfsprekend welkom."

Ziekenzalving? Vraag het uw priester

Mensen die aan het einde van hun leven zijn, willen soms een ziekenzalving van een priester ontvangen. Het Albert Schweitzer ziekenhuis heeft geen eigen priester. Heeft u behoefte aan een ziekenzalving? Meldt dit dan bij uw eigen priester of parochie.

Anne-Marie Korevaar-Struijk, patiënt

"Mijn contact met de geestelijk verzorgers ontstond bij toeval. Tijdens chemotherapie raakte ik in gesprek met Bert van den Ende, zonder te weten wie hij was. Ik wist dat er geestelijk verzorgers waren, maar zou er uit mezelf niet direct om gevraagd hebben. Je hebt al snel de associatie met geloof, of - bij ernstige ziekte - met doodgaan. Dat is niet terecht, weet ik nu. Deze mensen luisteren. Ze sturen niet.

De drempel viel weg. Ik praatte

zo vrijuit, dat het ook mij verbaasde. Bert kwam steeds tijdens de chemokuur een praatje maken. Hij attendeerde me op de 'mindfulness'-training die Martie Ottens geeft. Zijn inschatting dat ik daar baat bij zou hebben, was juist. Ik heb nog steeds contact. Het zijn prachtige mensen. Ik raad hen ook bij anderen aan."

Marleen van Breugel, afdelingshoofd Oncologie

"Op afdeling B3 verplegen wij mensen met kanker. De ene patiënt herstelt, de andere niet. Maar voor iedereen is kanker slecht nieuws. Het is dus niet raar dat mensen wel eens 'down' zijn. Wij als verpleegkundigen hebben natuurlijk oog voor psychosociale begeleiding en geven die ook. Maar gesprekken over zingeving en spiritualiteit, daar zijn de geestelijk verzorgers veel beter in. Zij zijn graag geziene gasten op B3.

Sommige patiënten vragen er zelf

om, maar wij kunnen het ook aankaarten bij de patiënt of bij de geestelijk verzorger: 'Ga eens langs bij die meneer of mevrouw'. Praten móet nooit, het mag. De meeste patiënten vinden het fijn. Na een goed gesprek zien we iemand vaak weer even sprankelen, hij of zij is ineens 'uit de dip'. Heel belangrijk en waardevol vinden wij dat."

Column

Humoristisch

Een leerling-verpleegkundige komt bij een patiënte en vraagt of zij het op prijs zou stellen om met mij, de humanistisch raadsman, te praten. Als de verpleegkundige later koffie drinkt, bedenkt ze plots: "Wat heb ik gedaan? Misschien denkt die mevrouw nu dat het erg slecht met haar gaat."

Als ze weer op de kamer komt, vraagt de patiënte: "Hoe noemde je zo iemand?" De leerling-verpleegkundige kan zich nu herstellen en antwoordt: "Ard is onze humoristisch raadsman." Zó iemand wil die mevrouw wel een keer ontmoeten!

De volgende dag kom ik bij haar en zij begroet me: "Zo, dus jij bent de humoristisch raadsman?" Als het misverstand is opgehelderd, lachen we er samen hartelijk om. Door de aard van haar ziekte, bezoek ik mevrouw meerdere keren. Ze heeft verdriet, omdat haar man onlangs is overleden en zij nu zelf ziek is. Ze vraagt zich af naar welk verzorgingshuis ze zal gaan en hoe het daar is. Ik luister geduldig en help haar om het leven weer richting te geven. Daar mag ook bij gelachen worden. Je bent tenslotte humoristisch raadsman of niet."

Ard Volkens

Als het lijden te zwaar wordt...

In het ziekenhuis zijn de inspanningen gericht op mensen beter maken. Dit lukt niet altijd. Helaas zijn er regelmatig patiënten die te horen krijgen dat genezing niet meer mogelijk is. Voor hen kan het leven zwaar worden, zowel lichamelijk als psychisch. Soms té zwaar.

De Nederlandse wet biedt de mogelijkheid aan mensen die ondraaglijk en uitzichtloos lijden, om een arts te vragen hun leven te beëindigen. We noemen dat euthanasie. Het is een beladen onderwerp. Er zijn felle voor- en tegenstanders. Euthanasie is met strikte regels omgeven.

De geestelijk verzorgers van het Albert Schweitzer ziekenhuis vinden het belangrijk dat patiënten op elk gebied een weloverwogen keuze kunnen maken, dus óók als het gaat om euthanasie. Zij vervullen daarom binnen het ziekenhuis de nevenfunctie van 'euthanasieconsulent'. Zij weten veel van de medische, wettelijke en menselijke kanten van euthanasie.

Dit betekent dat patiënten bij hen terecht kunnen voor informatie en advies over euthanasie, ook als de vraag op dit moment nog niet speelt. Schroom vooral niet om het onderwerp bij een van hen aan te kaarten.

'Van alle markten thuis'

1

Goed gesprek

Het is en blijft de kern van ons werk: een goed gesprek. Vaak gewoon aan het bed. Het mag overal over gaan. Wij vinden niets raar. Vaak zit de partner of een kind erbij, maar dat hoeft niet. De patiënt en de geestelijk verzorger bouwen in korte tijd een hechte band op.

3

Moreel beraad

Wij zijn er niet alleen voor de patiënten, maar ook voor de zorgverleners. Van tijd tot tijd zijn er groeps gesprekken op verpleegafdelingen, over de vraag 'Wat is goede zorg?'. Deze gesprekken ('moreel beraad') leiden wij. Vooral de menselijke kant van zorg geven én zorg krijgen, komt dan aan bod. Zo blijven ook de verpleegkundigen en artsen 'goed in hun vel' zitten.

Stil moment

Op de locatie Dordwijk hebben wij een 'Stiltecentrum'. Soms praten we hier met onze patiënten, ver weg van de drukte. Af en toe zijn er bijeenkomsten. De meeste uren van de dag staat de ruimte open voor iedereen die een stil moment wil ervaren, of iets in het 'Gedachtenboek' wil schrijven. U bent welkom! Er is ook een islamitische gebedsruimte ('Mescid') in het Stiltecentrum. De locatie Zwijndrecht heeft een rustige kapel.

2

4

Eredienst

Elke zondag om 10.00 uur is er in het auditorium van de locatie Dordwijk een christelijke eredienst, bedoeld voor patiënten, hun naasten en andere belangstellenden. Op de locatie Zwijndrecht vinden er wekelijks zelfs twee plaats: op vrijdag om 11.00 uur en op zondag om 10.30 uur. Eén van de geestelijk verzorgers gaat regelmatig voor tijdens deze diensten. Wilt u naar de dienst en bent u niet mobiel? Laat het weten aan de verpleging!

Gebed of troost

Bij de dagelijkse praktijk in het ziekenhuis hoort helaas ook dat patiënten overlijden. Als de stervende of de familie dit wenst, kunnen wij nabij blijven voor bijstand, gebed of woorden van troost.

5

Geestelijke Verzorging: Onmisbaar!

"Patiënten liggen steeds korter in het ziekenhuis, gemiddeld nog maar zo'n vijf dagen. De zorg mag dan vlotter verlopen, dat wil niet zeggen dat een verblijf in het ziekenhuis emotioneel minder belastend is. Wie ziek is, kan zich onzeker en eenzaam voelen.

Natuurlijk zijn dokters en verpleegkundigen er ook om aandacht aan 'de mens' achter de patiënt te geven. Toch is dat vaak net iets anders dan het rustig bespreken van uw alle-daagse zorgen en verdriet, of een stukje geestelijke verdieping

(al dan niet religieus van aard). Heeft u dáár behoefte aan, dan komen onze geestelijk verzorgers in beeld.

Ik vind een luisterend oor een onmisbaar onderdeel van goede zorg. Ik heb grote waardering voor de manier waarop onze geestelijk verzorgers deze rol vervullen. Zij zijn een hecht team van betrokken zorgverleners, met uiteenlopende achtergronden. Zij bieden u graag steun, ongeacht uw vragen, uw persoonlijke situatie, of levensbeschouwelijke achtergrond.

Of het nu gaat om kleine zorgen, over bijvoorbeeld uw thuissituatie, of om de grote levensvragen die bij ernstige ziekte de kop op kunnen steken. Het maakt niet uit of u kort of langer bij ons verblijft, of misschien wel meerdere malen achter elkaar: voel u vrij om een beroep op hen te doen. Geestelijke Verzorging, van harte aanbevolen!"

**Pier Eringa, voorzitter Raad van Bestuur
Albert Schweitzer ziekenhuis**

Een emotioneel ritueel

Enkele malen per jaar vindt een bijzonder ritueel plaats in het Stiltecentrum: de Vlinderdienst. Ouders die vóór, tijdens of kort na de geboorte een kindje zijn verloren, nemen dan samen afscheid.

Na (bijvoorbeeld) een miskraam is er vaak weinig ruimte voor rouw. De buitenwereld kan het leed van de ouders niet zien. Twee verpleegkundigen uit het Albert Schweitzer ziekenhuis hebben daar, in samenwerking met de geestelijk verzorgers, iets op bedacht.

Ouders die in deze verdrietige situatie komen, krijgen een houten vlinder mee naar huis. Broertjes of zusjes, of andere naasten, mogen daar iets moois op tekenen of schrijven. De vlinder wordt met de naam van het overleden kindje op

een schilderij geprikt in het Stiltecentrum.

Na een tijdje komen de ouders (die dit willen) bij elkaar. Geestelijk verzorger Ard Volkers leidt de Vlinderdienst. De ouders branden samen kaarsen voor hun kindjes en mogen iets zeggen over hun gevoelens of herinneringen. Daarna krijgen ze de vlinder als aandenken mee naar huis. De bijeenkomst geeft veel troost en verbondenheid.

'Wat mij drijft in dit werk'

"De drijfveer voor het werk van geestelijk verzorger is mijn bewogenheid met mensen die ziek zijn. Die stimuleert mij om me in te zetten om de last van het ziek-zijn te verlichten, draaglijk te maken. Dat houdt onder meer in dat ik zieke mensen steeds als mens benader en niet als ziektegeval, dat ik hem/haar in het ziek-zijn serieus neem, dat ik luister en meeleef."

Bert van den Ende (1947)

Studeerde Theologie. Rooms-katholiek pastor. Geestelijk verzorger in het Albert Schweitzer ziekenhuis sinds 1992.

"In mijn studietijd waakte ik, als vrijwilliger in de terminale thuiszorg, nachtenlang bij mensen in hun laatste levensfase. Ik zag en voelde hun kwetsbaarheid. In mijn werk vallen kwetsbaarheid en kracht samen. Mensen kunnen even op verhaal komen, hun zorgen delen zonder daarmee hun naasten te belasten. Ook vind ik het belangrijk dat patiënten kunnen rekenen op humane zorg en bejegening."

Ard Volkers (1956)

Studeerde aan de Universiteit voor Humanistiek. Is hobby-acteur en -schrijver. Geestelijk verzorger in het Albert Schweitzer ziekenhuis van 2000 tot 2002 en opnieuw sinds 2012.

"In mijn werk als geestelijk verzorger kom ik in aanraking met veel verschillende mensen met verschillende ideeën. Zeker niet alleen met gelovigen. Juist deze diversiteit aan levensopvattingen is voor mij boeiend. Ik vind het belangrijk dat mensen hun verhaal, ongeacht hun achtergrond, kunnen vertellen. De verhalen zijn telkens weer verrassend. Mensen zijn net levende schilderijen. Ze zijn een levend kunstwerk."

Martie Ottens (1962)

Opgelid tot predikant van de Protestantse Kerk in Nederland. Geestelijk verzorger in het Albert Schweitzer ziekenhuis sinds 2001.

Welkom bij de Poliklinische Apotheek - Direct uw medicijnen mee!

Heeft u een recept van uw specialist? Kom dan naar de Poliklinische Apotheek. U kunt uw medicijnen direct meenemen. Ook voor zelfzorgmiddelen, huidverzorgingsmiddelen, hulpmiddelen en verbandmaterialen kunt u bij ons terecht. Heeft u uw kind medicijnen nodig die niet in een speciale kinderdosering te koop zijn, dan maken wij die medicijnen speciaal voor u klaar. Wij zijn geopend van maandag t/m vrijdag van 08.00 tot 17.30 uur. U vindt ons in de centrale hal van de locaties Dordwijk en Zwijndrecht.

Wilt u meer weten? Kijk op onze website www.asz.nl

Heeft u al op de website van het Albert Schweitzer ziekenhuis gekeken? U vindt er onder meer informatie over onze behandelingen, wat u mee moet nemen als u een afspraak heeft of hoe u ons kunt bereiken. Ook zijn alle patiëntenfolders te downloaden en vindt u in de agenda informatie over diverse voorlichtingsbijeenkomsten. Wilt u op de hoogte blijven van het laatste nieuws? Abonneert u zich dan via de site op onze digitale nieuwsbrief.

Volgt u ons al?

Het ziekenhuis is actief aanwezig en herkenbaar op alle bekende kanalen:

Facebook:

www.facebook.com/aszpagina

Hyves:

www.aszhyve.hyves.nl

YouTube:

www.youtube.com/asztv

Twitter:

www.twitter.com/asznieuws

@asznieuws (vragen/opmerkingen via #asznl)

Altijd een Albert Schweitzer ziekenhuis bij u in de buurt

Alle locaties van het Albert Schweitzer ziekenhuis zijn bereikbaar via hetzelfde telefoonnummer: (078) 654 11 11

Albert Schweitzer ziekenhuis
Postbus 444
3300 AK Dordrecht
e-mail: info@asz.nl

Locatie Dordwijk

Albert Schweitzerplaats 25
3318 AT Dordrecht

Locatie Zwijndrecht

Langeweg 336
3331 LZ Zwijndrecht

Locatie Amstelveen

Van der Steenhovenplein 1
3317 NM Dordrecht

Locatie Sliedrecht

Wilhelminastraat 75
3361 XV Sliedrecht

Buitenpoliklinieken

Medisch Centrum Strijen

Molenstraat 23a, 3291 EE Strijen

GOED Ridderkerk

Jan Luykenstraat 8, 2985 BV Ridderkerk

Contact

Afdeling Levensoriëntatie en Geestelijke Verzorging Albert Schweitzer ziekenhuis
Gevestigd op: de locaties Dordwijk, Zwijndrecht, Amstelveen en Sliedrecht
Bereikbaar via: (078) 654 28 35
Postadres: Postbus 444, 3300 AK Dordrecht

Colofon:

Mijn Polikliniek is een uitgave van de vakgroep Geestelijke Verzorging en de afdeling Communicatie van het Albert Schweitzer ziekenhuis. De krant verschijnt eenmaal per jaar in een oplage van 1000 stuks. **Eindredactie:** Jacqueline Blase **Fotoplanning:** Vanessa Neiteler. **Tekstuele bijdragen:** Frank van den Elsen, Jacqueline Blase. **Redactie:** Jacqueline Blase, Frank van den Elsen **Fotografie:** Frederike Sliker, Frans Strous, Martin Waalboer. **Vormgeving:** Elan Strategie & Creatie **Druk:** Drukkerij Dekkers **Redactieadres:** Albert Schweitzer ziekenhuis, afdeling Communicatie, Postbus 444, 3300 AK Dordrecht, e-mail redactie@asz.nl.

Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande toestemming van de redactie worden overgenomen. www.asz.nl